

RISKANALYS INKL. KONTROLLMOMENT FÖR ÅR 2020–2023 ENLIGT FÖRORDNING OM INTERN STYRNING OCH KONTROLL (PLAN)

Typ av dokument:	Plan
Datum:	2022-12-16 (revideringsdatum) 2022-02-04, 2021-12-21 (tidigare revideringsdatum), 2019-12-12 (beslutsdatum)
Dnr:	FS 1.6.2-2355-22
Beslutad av:	Universitetsstyrelsen, reviderad av rektor
Giltighetstid:	2023-01-01 – 2023-12-31
Område:	Styrning, ekonomi, planering och resursfördelning
Ansvarig förvaltningsenhet:	Planeringsenheten
Ersätter dokument:	Riskanalys enligt förordning om intern styrning och kontroll (plan), (FS 1.1-2057-18) beslutad av universitetsstyrelsen 2018-12-13

UMEÅ UNIVERSITET

Innehållsförteckning

1.	Beskrivning.....	3
2.	Bakgrund	3
3.	Risakanalys.....	4
3.1.	Rubrikförklaring.....	4
3.2.	Risikvärdering	4
3.3.	Risakanalys avseende prioriterade risker kopplade till mål	5
3.4.	Risakanalys avseende prioriterade risker kopplade till övriga uppdrag och verksamhetskrav.....	8

UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

Planen anger Umeå universitets riskanalys enligt förordningen om intern styrning och kontroll (2007:603) samt planerade förebyggande åtgärder och riskhantering för att minimera och förebygga att risken uppstår. I planen anges från och med år 2020 även kontrollmoment för varje förebyggande åtgärd.

Riskanalysen är ursprungligen fastställd av universitetsstyrelsen den 12 december 2019 och har enligt delegation från styrelsen reviderats av rektor den 20 december 2020 och den 4 februari 2022. Universitetsstyrelsen beslutade den 7 december 2022 att prolongera *Riskanalys inkl. kontrollmoment för år 2020–2022* att gälla för tiden 1 januari 2023 till och med 31 december 2023, samt att delegera till rektor att vid behov revidera riskanalysen inkl. kontrollmoment.

2. Bakgrund

Vid statliga myndigheter ska det finnas en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt, vilket betonas i myndighetsförordningen (SFS 2007:515) och förordningen om intern styrning och kontroll (SFS 2007:603).

Myndighetsledningen ansvarar för att processen för intern styrning och kontroll säkerställer att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen ("Myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och skall se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel."). För att säkerställa detta ingår det i arbetet med intern styrning och kontroll att bland annat göra en riskanalys.

Vid upprättandet av riskanalysen inför treårsperioden 2020–2022 genomfördes en riskidentifiering genom en inventering av vilka händelser som negativt kan påverka universitetets möjligheter att fullgöra sina uppgifter och nå verksamhetens mål. Riskidentifieringen omfattade all verksamhet och utgångspunkten var huvudsakligen de risker som tidigare identifierades i samband med universitetets riskanalys för 2019, samt effekten av vidtagna åtgärder för att minska risken enligt genomförd uppföljning av kontrollplan för år 2019. Riskidentifiering genomfördes också via en bottom-up-process där fakulteternas, Lärarhögskolans, Universitetsbibliotekets och Universitetsförvaltningens riskanalyser utgjorde grunden, liksom universitetets visionsdokument *Vision för Umeå universitet*. Riskidentifiering har därefter även skett genom integrering i universitetsledningens verksamhetsdialoger med fakultetsledningar och ledning för Lärarhögskolan, Universitetsbibliotek respektive Universitetsförvaltning.

Efter riskidentifiering har konsekvenserna av riskerna värderats och bedömning har gjorts av hur sannolikt det är att riskerna inträffar. Slutligen har ställning tagits till hur riskerna ska hanteras (förebyggande åtgärder) och vilka kontrollmoment som ska genomföras vid uppföljning av de förebyggande åtgärderna.

UMEÅ UNIVERSITET

Årligen har de beslutade förebyggande åtgärderna följts upp i syfte att bedöma om de har genomförts och fungerat på det sätt som var avsett. Utifrån uppföljningen har riskanalysen reviderats inför både 2021 och 2022.

Med anledning av det utvecklingsarbete som under 2023 planeras gällande processen för intern styrning och kontroll, har riskerna i riskanalysen för 2023 begränsats till att omfatta de risker som tidigare bedömts vara allra mest prioriterade att arbeta med 2022. Revideringen av dessa har utgått ifrån genomförda uppföljningar samt nya prioriterade risker som lyfts från fakulteternas, Lärarhögskolans, Universitetsförvaltningens och Universitetsbibliotekets riskanalyser, samt därtill nya prioriterade risker som identifierats i övrigt.

Ansvar för att hantera riskerna har huvudsakligen universitetsledningen, i många fall i samverkan med fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsbiblioteket, Universitetsförvaltning, institutioner/arbetsenheter, m.fl. Ansvar för riskhantering kopplade till övriga uppdrag och verksamhetskrav, där den förebyggande åtgärden i huvudsak ligger inom en förvaltningsenhetens uppdrag, ligger på berörd förvaltningsenhet med universitetsdirektören som ytterst ansvarig. I riskanalysen beskrivs främst de extra insatser som görs för att minimera eller eliminera riskerna.

UMEÅ UNIVERSITET

3. Riskanalys

3.1. Rubrikförklaring

Nedan följer en förklaring till rubriker och förkortningar som används i riskanalystabellen på nästa sida:

Kolumner i riskanalystabellen	Beskrivning
Beskrivning av risk	Avser händelser eller förhållanden/omständigheter som negativt påverkar universitetets möjligheter att fullgöra en uppgift och nå uppsatta mål.
S = Sannolikhet	Hur stor är sannolikheten att risken uppstår i verksamheten? Sannolikheten beskrivs som <i>låg</i> , <i>medel</i> eller <i>hög</i> .
K = Konsekvens	Vilken konsekvens får det för verksamheten om risken uppstår? Konsekvensen beskrivs som <i>låg</i> , <i>medel</i> eller <i>hög</i> .
Riskhantering/Förebyggande åtgärder	Vad gör universitetsledning, fakultet, institution/arbetsenhet/centrum, Lärarhögskolan, Universitetsbibliotek eller Universitetsförvaltning för att hantera eller förebygga att risken uppstår? Förebyggande åtgärder ska vara genomförda senast under år 2023.
Riskutveckling	Riskens utveckling i förhållande till föregående års analys.
Kontrollmoment	Kontrollmomentet består av att bedöma om beslutad riskhantering/förebyggande åtgärd har genomförts och fungerat på det sätt som var avsett. Vid uppföljning sker avstämning av respektive kontrollmoment med operativt ansvarig.
Umu	Umeå universitet

3.2. Riskvärdering

Riskerna i riskanalysen för 2023 har reducerats till att omfatta de risker som inför 2022 bedömts vara allra mest prioriterade att arbeta med. Riskernas betydelse har i samband med revideringen inför 2022 värderats utifrån vilken konsekvens det får för verksamheten om risken uppstår och utifrån hur stor sannolikhet det är att risken inträffar i verksamheten (hög konsekvens och medel/hög sannolikhet). Inför 2023 har de prioriterade riskerna reviderats baserat på genomförda uppföljningar samt nya prioriterade risker som lyfts från fakulteternas, Lärarhögskolans, Universitetsförvaltningens och Universitetsbibliotekets riskanalyser, samt därtill nya prioriterade risker som identifierats i övrigt.

UMEÅ UNIVERSITET

3.3. Riskanalys avseende prioriterade risker kopplade till mål

Med mål avses de krav som ställs av regering och riksdag, framför allt genom myndighetsförordningen (2007:515), högskolelagen (1992:1434), högskoleförordningen (1993:100) och regleringsbrev, samt den riktning som anges för Umeå universitet i visionsdokumentet Vision för Umeå universitet (Dnr FS 1.1-96-19).

Beskrivning av risk	S	K	Riskutveckling	Riskhantering/Förebyggande åtgärder	Kontrollmoment
Att universitetets utbildningar har bristande utbildningskvalitet.	Medel	Hög	Oförändrad risk inför 2023 jämfört med 2022. Justerad förebyggande åtgärd inför 2023 jämfört med 2022.	Fortsätta arbetet med kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av utbildning på grundnivå och avancerad nivå.	Kontroll av vilka aktiviteter som genomförts.
Att universitetets chefer inte ges möjlighet till strategiskt och gott ledarskap som inspirerar medarbetare till utveckling.	Medel	Hög	Oförändrad inför 2023 jämfört med 2022.	Utveckla stöd och rutiner för att frigöra tid för strategisk utveckling för universitetets chefer.	Kontroll av vilket stöd och vilka rutiner som har utvecklats.
				Implementering av tillitsbaserad styrning och ledning	Kontroll av vilken implementering som skett och i vilken utsträckning chefer givits ökade möjligheter till strategiskt ledarskap.
Att medarbetarnas arbetsrelaterade ohälsa försämras.	Medel	Hög	Oförändrad risk inför 2023 jämfört med 2022. Justerad förebyggande åtgärd och kontrollmoment inför 2023 jämfört med 2022 (avseende medarbetarundersökning).	Fortsätta genomföra åtgärder för att tillse att tillgängliga resurser nyttjas i syfte att uppnå en ändamålsenlig bemanning.	Kontroll av vilka åtgärder som genomförts samt kontroll av i vilken utsträckning antal anställda har ökat.
				Fortsätta utveckla ytterligare verkningsfulla aktiviteter i syfte att förebygga ohälsa, bl.a. med framtagna handlingsplaner utifrån NMI-undersökningen som grund.	Kontroll av vilka aktiviteter som har utvecklats.
				Under 2023 genomföra en medarbetarundersökning som bl.a. leder till svar på de effekter som har uppstått av de förändringar som har genomförts till följd av erfarenheterna från restriktionerna.	Kontroll av vilka svar medarbetarundersökningen har gett och att nya arbetsmiljöplaner kommer att tas fram.

Beskrivning av risk	S	K	Riskutveckling	Riskhantering/Förebyggande åtgärder	Kontrollmoment
Att studenternas studierelaterade ohälsa försämras.	Medel	Hög	Oförändrad risk inför 2023 jämfört med 2022. Justerad förebyggande åtgärd inför 2023 jämfört med 2022.	Uppföljning av studenternas ohälsa genom universitetsgemensamma enkäter.	Kontroll av vilken uppföljning som genomförts samt eventuella åtgärder som det föranlett.
Att universitetet inte är tillräckligt konkurrenskraftig i internationella och nationella utlysning av externa medel.	Hög	Hög	Oförändrad risk inför 2023 jämfört med 2022. Justerad förebyggande åtgärd inför 2023 jämfört med 2022 (avseende forskningsstödjande verksamhet).	Fortsatt utveckling av Universitetsförvaltningens forskningsstödjande verksamhet.	Kontroll av vilken utveckling som har genomförts.
				Fortsätta arbetet med utveckling av kvalitetssystem för forskning.	Kontroll av vilken utveckling som har skett.
Att universitetet inte har tillräckligt högt söktryck till utbildning på grundnivå och avancerad nivå.	Hög	Hög	Förändrad riskvärdering inför 2023 jämfört med 2022 (ökad sannolikhet).	Marknadsföra Umeå universitet och universitetets utbildningsprogram.	Kontroll av vilka marknadsföringsinsatser som har genomförts samt hur söktrycket till utbildning på grundnivå och avancerad nivå har utvecklats.
Att universitetet inte har tillräckligt stor utbildningsvolym inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå jämfört med erhållet takbelopp.	Hög	Hög	Ny risk inför 2023.	Vidta åtgärder samt ta fram strategier och handlingsplaner för att anpassa utfallet av helårsstudenter och helårsprestationer till universitetets årligen anvisade takbelopp.	Kontroll av vilka åtgärder som har vidtagits och vilka strategier som har tagits fram, inkl. att handlingsplaner har utarbetats.

Beskrivning av risk	S	K	Risikutveckling	Riskhantering/Förebyggande åtgärder	Kontrollmoment
Att universitetet inte lyckas rekrytera och bibehålla de mest välmeriterade forskarna och lärarna.	Medel	Hög	Oförändrad inför 2023 jämfört med 2022.	Tillse att universitetet är en attraktiv arbetsgivare genom att erbjuda bra forsknings- och lärmiljöer, b.l.a. att erbjuda goda karriärvägar.	Kontroll av vilka aktiviteter som genomförts för att universitetet ska vara en attraktiv arbetsgivare.
				Sprida universitetets rekryteringsbehov genom relevanta internationella forskningsnätverk i syfte att attrahera fler välmeriterade sökande.	Kontroll av i vilken utsträckning forskningsnätverk använts för att sprida universitetets rekryteringsbehov.
				I ökad utsträckning nyttja digital deltagande från sakkunniga vid intervjuer och provföreläsningar i syfte att förkorta rekryteringsprocesser.	Kontroll av i vilken utsträckning digitalt deltagande av sakkunniga har nyttjats.
Svårigheter att hitta lämpliga platser till studenter som ska genomföra VFU/praktik.	Medel	Hög	Oförändrad inför 2023 jämfört med 2022.	Kontinuerlig dialog och samverkan med respektive externa huvudmän i syfte att hitta lösningar i de fall de råder brist på praktikplatser.	Kontroll av vilken dialog och samverkan som skett.
Att de förändringar som införts i migrationslagstiftningen gör det svårare för universitetet att rekrytera internationella forskare, lärare och doktorander.	Medel	Hög	Oförändrad inför 2023 jämfört med 2022. Kompletterad förebyggande åtgärd och kontrollmoment inför 2023 jämfört med 2022.	Fortsatt information till verksamheten om lagstiftningen och dess konsekvenser. Gemensamt arbete i SUHF.	Kontroll av vilken information som givits samt uppföljning av resultatet av det gemensamma arbetet i SUHF.

UMEÅ UNIVERSITET

3.4. Riskanalys avseende prioriterade risker kopplade till övriga uppdrag och verksamhetskrav

Beskrivning av risk	S	K	Riskutveckling	Riskhantering/Förebyggande åtgärder	Kontrollmoment
Att informationssäkerheten är bristfällig samt att konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet vid lagring av forskningsdata inte är tillräcklig.	Medel	Hög	Oförändrad risk inför 2023 jämfört med 2022. Justerad förebyggande åtgärd och kontrollmoment inför 2023 jämfört med 2022 (avseende anvisningar/mallar och implementerad brandvägg).	Tillhandahålla en säker och systematiserad lagring av forskningsmaterial såväl under ett forskningsprojekts löptid som efter avslutat projekt.	Kontroll av vilken säker och systematiserad lagring som har tillhandahållits.
				Färdigställa anvisningar och mall för kontinuitetsplanering, samt implementera mallar för infoklassificering.	Kontroll att anvisningar och mallar har slutförts och implementerats.
				Genomföra utbildning och informationsinsatser inom IT- och informationssäkerhet.	Kontroll av vilka utbildningar och informationsinsatser som har anordnats.
				Implementering av nytt säkerhetsloggverktyg samt flytt av system gällande redan implementerad brandvägg.	Kontroll att implementering av säkerhetsverktyg har genomförts och att system har flyttats maa implementerad brandvägg.
				Utvärdering av forskningsdatawebben i syfte att granska att den ger prefekter och forskare ges ett ändamålsenligt stöd.	Kontroll att forskningsdatawebben har utvärderats.
				Fortsatt arbete med en <i>Data Access Unit</i> (DAU) och en fortsatt bevakning av den nationella utvecklingen.	Kontroll av vilket arbete som har bedrivits och vad bevakningen av den nationella utvecklingen har resulterat i.
Att IT-säkerheten är bristfällig.	Medel	Hög	Oförändrad risk inför 2023 jämfört med 2022. Justerad förebyggande åtgärd inför 2023 jämfört med 2022.	Fortsätta genomföra åtgärder utifrån Internrevisionens granskning av universitetets IT-verksamhet, bland annat etablera arbetssätt, införa förbättringar och följa upp efterlevnad.	Kontroll av vilka åtgärder som har genomförts.

UMEÅ UNIVERSITET

Beskrivning av risk	S	K	Riskutveckling	Riskhantering/Förebyggande åtgärder	Kontrollmoment
Att universitetet inte uppfyller kraven enligt Dataskyddsförordningen vid hantering av personuppgifter.	Medel	Hög	Oförändrad risk inför 2023 jämfört med 2022. Justerad förebyggande åtgärd och kontrollmoment inför 2023 jämfört med 2022.	Fortsätta utbildnings- och informationsinsatserna samt skapa strukturer och rutiner som stödjer en korrekt behandling av personuppgifter.	Kontroll av vilka utbildnings- och informationsinsatser som har genomförts och vilka strukturer och rutiner som har tagits fram.
				Fortsatt utredning och implementering av åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa att universitetet uppfyller kraven.	Kontroll av vilka åtgärder som implementerats.
Att medarbetare och studenter utsätts för kränkande särbehandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.	Medel	Hög	Oförändrad risk inför 2023 jämfört med 2022. Justerad förebyggande åtgärd och kontrollmoment inför 2023 jämfört med 2022 (avseende implementering av åtgärder och information på webben). En av de förebyggande åtgärderna från 2022 utgår inför 2023.	Slutföra implementeringen av åtgärder baserat på genomförd extern utvärdering av universitetets hantering av misskötsamhet.	Kontroll att implementeringen av föreslagna åtgärder har slutförts.
				Genomföra översyn så att det är aktuell information på webbsidor.	Kontroll att översyn har genomförts.